

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2026

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examinerator en gecommitteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

De kus

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De gezichten zijn dicht bij elkaar.
- De lichamen zijn dicht bij elkaar. / Ze lijken in elkaar verstrengeld.
- Ze wenden hun gezichten naar elkaar. / Ze kijken naar elkaar.
- De vrouw heeft haar hoofd in de hand van de man gelegd.
- De man streelt de hand van de vrouw.
- Het lijkt alsof ze hun ogen gesloten en monden (licht) geopend hebben.
/ Ze kussen bijna.

per juist aspect 1

2 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 juist
- 3 onjuist

indien drie antwoorden juist 2

indien twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Rodin maakte het beeld zodanig dat:

- de beschouwer het beeld van meerdere kanten moet bekijken om alle details te kunnen zien / niet elk detail zichtbaar is vanuit hetzelfde standpunt.
- het aan alle kanten verschillend is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

voorbeelden van een juist antwoord:

- het contrast in textuur:

1

textuur van de personen	textuur van de ondergrond waarop ze zitten
glad	grof / ruw / vol butsen

- Het effect hiervan is dat (een van de volgende):
 - de aandacht wordt getrokken naar de personen.
 - er meer details zichtbaar zijn in de personen dan in de ondergrond.
 - het beeld / de twee figuren net echt lijkt / lijken.

1

5 maximumscore 2

voorbeelden van juiste elementen:

- het (vele) gebruik van het materiaal bladgoud / het glanzende of schitterende van het bladgoud
- de (vele) bloemen (in het bloembed / in haar haar)
- de (verschillende) patronen (op de mantels)
- de (vele) blaadjes (in zijn haar, over haar voeten)

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 3

voorbeelden van juiste contrasten:

man	vrouw
gezicht nauwelijks zichtbaar / naar de vrouw gericht	gezicht is zichtbaar / naar de beschouwer gericht
de vormen op zijn mantel zijn geometrisch / vierkant / rechthoekig	de bloemen op haar mantel zijn rond / ovaal
zwart, wit en grijs in decoratie op zijn mantel	verzadigde kleuren in decoratie op haar mantel
meer donkere huidskleur	(opvallend) lichte huidskleur
donkere haarkleur	roodbruine / lichte haarkleur
alleen achterhoofd en handen goed zichtbaar	voeten, arm, hoofd, schouder en handen zichtbaar
handen grof weergegeven	(gezicht en) handen verfijnd weergegeven
groot postuur	klein postuur
staand	knielend
minder gedetailleerd	meer gedetailleerd

per juist contrast

1

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Kussen is herkenbaar (als uiting van een universele, menselijke emotie). / Velen hebben kussen gevoeld of meegemaakt of hebben de wens het te ervaren.
- Het onderwerp is positief, je kunt je erin verliezen / erbij wegdromen.
- Kussen is een verwijzing naar sensualiteit / seksualiteit.
- Je kan kussen zien als een symbool voor eenwording.
- De kus als onderwerp is goed verkoopbaar / is commercieel aantrekkelijk.
- kunstenaars vinden inspiratie in eerdere verbeelde 'kussen', waardoor het als onderwerp blijft bestaan.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- Mensen laten zo zien geïnteresseerd te zijn in kunst.
- Het werk is decoratief en maakt zo een outfit of interieur 'af'.
- Het is een souvenir van (bijvoorbeeld) een museumbezoek.
- Het is een eerbetoon aan de kunstenaar.
- Wat de sjaal met dit kunstwerk betreft: wanneer je deze draagt voel je je net zo verleidelijk als de vrouw in het echte schilderij.
- Het kan een (politiek) statement zijn, dat jij wilt uitdragen.

per juiste reden

1

Een droompaar

9 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Een vrouw lijkt weg te rennen.
- Een man, met kind in de hand, lijkt te vluchten via het dak.
- Het hekje staat open, je kunt daar het beeld uit vluchten.
- Een nachtegaal / vogel vliegt weg.

per juist antwoord

1

10 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- tweedimensionaal (een van de volgende): 1
 - Hij schildert (de lucht) door op de lijst (waardoor de ruimte groter lijkt).
 - groot voor - klein achter
 - lijnperspectief
 - atmosferisch perspectief
- driedimensionaal (een van de volgende): 1
 - Hij bevestigt andere (ruimtelijke) objecten op het paneel (huisje / knop / hekje).
 - Hij laat objecten (knop, hekje) de lijst overlappen.
 - Hij schildert (de lucht) door op de lijst (die reliëf bezit).

Liefde voor de papierlozen

16 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Er is een suggestie van plasticiteit door licht en donker: sommige plekken zijn in meer of mindere mate gearceerd, andere plekken zijn helemaal zwart of helemaal wit gelaten.
- De plasticiteit van het gezicht wordt gesuggereerd door de lijnen en vlakken die de rondingen van het gezicht volgen.

17 maximumscore 1

voorbeelden van een juist verschil:

afbeelding 10	afbeelding 11
veel weggesneden in het hout	weinig weggesneden in het hout
portret ontstaat door vlakken en lange lijnen weg te halen	portret ontstaat door kleine / korte stukjes weg te halen

18 maximumscore 1

4 - 2 - 1 - 5 - 3

19 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 juist
- 3 onjuist

per juist antwoord

1

20 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- omdat je zo de tijd neemt voor elke persoon
- omdat de mensen zo minder herkenbaar en daarom enigszins beschermd blijven
- omdat het een expressief medium is / je er zo een kunstzinnige draai aan geeft
- omdat er pas een (officiële) foto van ze gemaakt wordt als ze een paspoort krijgen

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 3 voorbeelden van juiste kenmerken: Alle werken – zijn portretten (van mensen zonder papieren). – bestaan uit een close-up. / hebben eenzelfde uitsnede. – zijn in zwart en wit. – hebben eenzelfde licht-donkercontrast. – zijn door middel van een houtsnede / druktechniek gemaakt. – hebben een nagenoeg gelijke maatvoering. – zijn staand. – zijn (nagenoeg) 'en face' weergegeven. – zijn onderdeel van hetzelfde project (met eenzelfde titel). per juist kenmerk	1
22	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – door de grote hoeveelheid portretten, waardoor men kan zien dat het om veel mensen gaat – door de brede verspreiding van de portretten, waardoor men het project op veel verschillende plekken kan zien / het project grote bekendheid krijgt – door de krachtige beeldtaal van de portretten, waardoor het project mensen aanspreekt / raakt en aanzet tot nadenken erover – het project duurt lang, mensen kunnen het telkens ergens zien en er weer over nadenken	
23	maximumscore 2 • maatschappelijke • tegendraadse	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Liefdevol omdat (een van de volgende): 1
 - het maatschappelijke probleem een menselijke maat krijgt door het tonen van portretten.
 - de individuele mensen letterlijk een gezicht krijgen.
 - de moeite wordt genomen om een arbeidsintensief portret te maken voor een ander.
 - de geportretteerden nu niet meer alleen staan.
 - kunstenaars opkomen voor andere mensen.
 - mensen zonder verblijfsvergunning niet vergeten worden / aandacht krijgen.
 - het een eerbetoon is voor deze mensen.
- Protest omdat (een van de volgende): 1
 - de portretten als protestborden op een stok zijn geplaatst.
 - de (protest)borden willekeurig tegen de museummuur lijken geplaatst (alsof ze net gebruikt zijn).
 - er wordt geprotesteerd tegen wetgeving ten aanzien van migranten.
 - ook bezoekers worden aangezet tot protesteren.

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- omdat het de naamsbekendheid van de makers vergroot / reclame is voor het project / de makers
- omdat het museumpubliek zo in contact komt met het project / thema
- omdat het de erkenning van het maatschappelijke probleem vergroot
- omdat de makers zo als volwaardig kunstenaar gezien worden

per juist argument 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Door de (groeierende) hoeveelheid posters / afdrukken en het groeiend aantal papierlozen is de omvang van het monument groot en blijft deze omvang groeien (in tegenstelling tot een traditioneel monument, dat onveranderlijk is).
- Het is gemaakt van kwetsbaar materiaal / papier (en niet van een onvergankelijk materiaal als steen).
- Door de meegegeven posters die overal opgehangen worden, verspreidt het monument zich (terwijl een traditioneel monument zich meestal op één plek bevindt).
- Voor mensen zonder (officiële) papieren, wordt toch een monument opgericht. / Voor mensen zonder (officiële) papieren wordt meestal geen monument opgericht.
- Vaak is iemand al dood, voordat er een monument voor deze persoon wordt opgericht (en deze mensen leven nog).
- Monumenten gaan vaak over iets uit verleden / dat voorbij is, dit monument gaat over iets actueels.

per juist argument

1

27 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De maatschappelijke betrokkenheid wordt vergroot.
- Bij de bezoeker kan het gevoel ontstaan iets voor een ander te kunnen betekenen.
- Bezoekers voelen zich meer verbonden met de mensen zonder geldige verblijfsvergunning / (officiële) papieren, omdat ze er nu een gezicht bij hebben.
- Bezoekers worden aangezet tot nadenken over dit thema.
- Bezoekers worden onderdeel van het project.

Met een gouden randje

28 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Er is geen enkel ander voorwerp dat precies hetzelfde is (gebroken of gerepareerd).

Vraag	Antwoord	Scores
29 maximumscore 2	voorbeelden van juiste argumenten: – De reparatie vergroot de financiële waarde (door de toevoeging van kostbare goudlak). – De reparatie vergroot de emotionele waarde / toont een verbondenheid van een persoon met het object. – De reparatie vergroot de esthetische waarde. / Het object wordt als mooier ervaren door de reparatie. – De reparatie vergroot de historische waarde. / Het object is te plaatsen in een (rijke, culturele) geschiedenis (door de reparatie). per juist argument	1
30 maximumscore 1	Het volledige antwoord moet de volgende strekking hebben: Bij de theekom werd er gerepareerd en bij de beelden werd er (iets nieuws) gecreëerd.	
31 maximumscore 2	voorbeelden van juiste argumenten: – Het verbinden van de scherven is een precisiewerk. / De goudlak moet zorgvuldig worden aangebracht. – Het kost veel tijd om de techniek te leren. – Het kost veel tijd om de (kleine) scherven met elkaar te verbinden. – Het materiaal is kwetsbaar en daarom moet je er voorzichtig mee omgaan. per juist argument	1
32 maximumscore 1	Het antwoord moet de volgende strekking hebben: Zij maakt van (kapotte / afgedankte) gebruiksvoorwerpen (kopjes / theekommen) opzichzelfstaande kunstwerken.	
33 maximumscore 2	1 onjuist 2 juist 3 onjuist indien drie antwoorden juist indien twee antwoorden juist indien minder dan twee antwoorden juist	2 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 3

voorbeelden van juiste verschillen:

afbeelding 16	afbeelding 17 en 18
tentoongesteld in een gedecoreerde ruimte	tentoongesteld in een witte ruimte
tentoongesteld elk op eigen sokkel	voorwerpen gezamenlijk op grote tafel tentoongesteld
geen goed zichtbare lichtbron	een enorme lichtbak boven installatie
als uniek object tentoongesteld	als verzameling neergelegd
tentoongesteld in een klassiek ingerichte ruimte	tentoongesteld in een moderne, strakke ruimte

per juist verschil

1

35 maximumscore 3

voorbeelden van juiste argumenten:

- Het zijn heel veel kleinere objecten.
- De objecten zijn op een tafel geplaatst om ze goed te kunnen bekijken.
- De objecten zijn geordend op soort (potjes bij potjes, scherven bij scherven).
- De objecten zijn geordend op grootte.
- Het zijn oude potjes / scherven, waardoor het lijkt alsof ze opgegraven zijn.
- De heldere verlichting doet wetenschappelijk aan (je moet het goed kunnen bestuderen).
- De objecten waren veelal gebroken (en hersteld).

per juist argument

1

36 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- De veelheid aan met goud gerepareerde scherven drukt de toewijding, zorg en liefde uit die Yeesookyung voor de scherven heeft.
- Door haar liefdevolle bewerking van de scherven, kregen die een nieuw leven in één nieuw kunstwerk.
- Door het grote formaat van de beelden is haar toewijding voor de scherven goed zichtbaar.
- De schoonheid van elke scherf wordt zichtbaar gemaakt.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 22 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://artblot.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/04/embracing-couple.jpg
afbeelding 2a-d	https://collections.musee-rodin.fr/document/le-baiser-grand-modele/6385d6aa05c32181005ad4d1?s=domaine&so=desc&q=Le%20baiser%20grand%20modele&pos=1&pgn=0
afbeelding 3a-b	https://nl.wikipedia.org/wiki/De_kus_(Klimt)#/media/Bestand:The_Kiss_-_Gustav_Klimt_-_Google_Cultural_Institute.jpg
afbeelding 4	https://nz.pinterest.com/pin/293789575687641239/
afbeelding 5	https://www.bol.com/nl/nl/p/queen-isabell-porseleinen-koffiemok-400ml-collectie-kiss/9300000094123873/
afbeelding 6	https://www.moma.org/collection/works/79293
afbeelding 7	https://www.arthistoryproject.com/artists/leonora-carrington/self-portrait/
afbeelding 8	https://www.arthistoryproject.com/artists/leonora-carrington/bird-superior-portrait-of-max-ernst/
afbeelding 9	https://arthive.com/sl/artists/64891~Max_Ernst/works/546330~Leonora_in_the_Morning_Light
afbeelding 10,11,12a-f	https://www.himmelsbach.nl/apapermonumentforthe-paperless/
afbeelding 13	https://toposmagazine.com/paper-monument/
afbeelding 14	https://dezwijger.nl/update/a-paper-monument-for-the-paperless
afbeelding 15	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/object/Theekom-met-een-groen-glazuur--6b1a20986bb034714ae3d08719745db1
afbeelding 16	https://publicdelivery.org/wp-content/uploads/2017/11/Yeesookyung-Translated-Vase-Installation-View-2009-Ceramic-trash-aluminum-bar-epoxy-24K-gold-leaf-85-x-170-x-80cm-2.jpg
afbeelding 17	http://koreaartistprize.org/en/project/yee-sookyung/?ckattempt=1
afbeelding 18	https://www.phaidon.com/agenda/art/articles/2018/january/24/yeesookyung-why-i-create/
figuur 1	https://maxvanhemel.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/04/hellepoort-rodin.jpg
figuur 2	https://www.facebook.com/permalink.php/?story_fbid=988084628608330&id=159063204843814
figuur 3	https://nl.pinterest.com/pin/376543218828724715/
figuur 4	https://www.himmelsbach.nl/portfolio-view/een-papieren-monument-voor-de-uitgeprocedeerden/
figuur 5	https://www.parool.nl/kunst-media/domenique-himmelsbach-de-vries-maakt-portretten-van-ongedocumenteerden-ze-moeten-worden-gezien~b4583cb3/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.bing.com%2F

figuur 6

<https://www.himmelsbach.nl/portfolio-view/een-papieren-monument-voor-de-uitgeprocedeerden/>

figuur 7

<https://www.artic.edu/artists/117710/yeesookyung>

(internetbronnen geraadpleegd op 29-07-2025)